

Ortsanalys för Överum

Innehåll

1.	Bakgrund	3
1.1.	Vad är en ortsanalys?	3
1.2.	Ny översiktsplan för Västerviks kommun	3
1.3.	Planeringsförutsättningar	4
1.3.1.	Nuvarande ÖP	4
1.3.2.	Detaljplaner	6
1.4.	Andra utvecklingsprojekt och tidigare insatser	7
1.4.1.	Infrastruktur	7
1.4.2.	Byggnation	7
1.4.3.	Rekreation	7
1.4.4.	Natur	7
1.5.	Medskick från dialogarbete 2010	7
1.6	Medskick från dialogarbete 2025	7
2.	Nuläge för orten	8
2.1.	Geografiskt läge	8
2.2.	Befolkning och bebyggelse	9
2.2.1.	Befolkningsutveckling	9
2.2.2.	Åldersfördelning	10
2.2.3.	Socioekonomiskt läge	10
2.2.4.	Lediga tomter	11
2.2.5.	Bebyggelseutveckling	11
2.2.6.	Markägoförhållanden	12
2.2.7.	Permanentbostäder och fritidsboende	12
2.3.	Historia	12
2.3.1.	Ortens framväxt	12
2.3.2.	Kulturmiljövärden	13
2.4.	Landskap och naturvärden	14
2.4.1.	Grön- och blåstruktur	14
2.4.2.	Riksintressen	14
2.4.3.	Skyddade områden	15
2.5.	Övergripande klimatrisker	15
2.5.1.	Temperatur och värmekartering	15
2.5.2.	Nederbörd, skyfall och översvämning	16
2.5.3.	Torka och bränder	17
2.5.4.	Ras, skred och erosion	18
2.6.	Funktioner	18
2.6.1.	Bostadsområden	18
2.6.2.	Centrum	19
2.6.3.	Verksamhetsområden	19
2.6.4.	Offentlig verksamhet	19
2.6.5.	Handel, service och besöksnäring	19
2.6.6.	Fritid, kultur och rekreation - föreningsliv, folkliv	20
2.7.	Kommunikationer och infrastruktur	20
2.7.1.	Restider	20
2.7.2.	Biltrafik och vägnät	20
2.7.3.	Gång- och cykeltrafik	20
2.7.4.	Kollektivtrafik	20

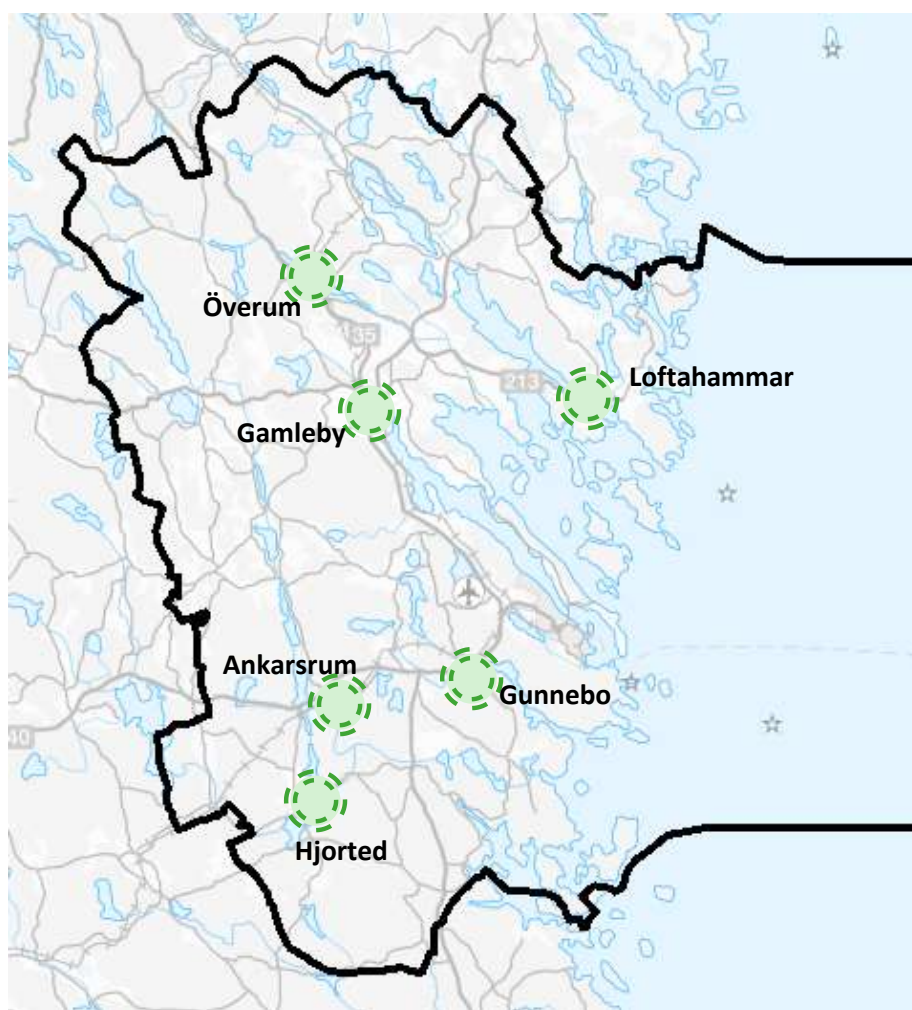

1. Bakgrund

1.1. Vad är en ortsanalys?

För att få en klarare bild av förutsättningarna i kommunens orter används ortsanalyser som verktyg. En ortsanalys är en Ortsbeskrivning som syftar till att skapa en gemensam bild av en Orts förutsättningar, kvaliteter och förbättringsbehov. Den syftar även till att vara en grund för dialog om orternas förutsättningar och utveckling framåt, och underlaget används vid invånardialogtillfällen.

På följande platser i kommunen genomförs en ortsanalys under 2024/2025 som en del i arbetet med framtagande av ny översiktsplan.

1.2. Ny översiktsplan för Västerviks kommun

Västerviks kommun arbetar med att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan (ÖP). Enligt plan- och bygglagen ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan som ska omfatta hela kommunen. Översiktsplanen är kommunens långsiktiga plan för den fysiska utvecklingen av hela kommunen, det vill säga hur

mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Den berättar exempelvis om var bostäder ska byggas, var näringslivet ska kunna etablera sig, var grönstruktur och natur ska utvecklas liksom cykelstråk och kollektivtrafik.

Processen för framtagandet är till stor del styrd av plan- och bygglagen, som bland annat sätter förutsättningarna för hur samråd och granskning ska gå till. Kommunen har därtill valt att genomföra utökade dialoger som ett komplement till senare samråd och granskning för att tidigt i processen få in kunskap och perspektiv från olika målgrupper. Inför dessa tidiga dialoger tas ortsanalyser fram som ett verktyg. Vid dialogtillfällena har målgrupperna möjlighet att ta del av delar av ortsanalyserna och ge input på om det saknas relevanta uppgifter och andra medskick. Ortsanalyserna ligger till grund för det samrådsförslag för översiktsplan som tas fram.

Arbetet med framtagande av den nya översiktsplanen, ÖP2050, pågår under flera år. Samråd beräknas ske under 2026, granskning under 2027 och ett antagande av den färdiga översiktsplanen förväntas under våren 2028.

1.3. Planeringsförutsättningar

1.3.1. Nuvarande ÖP

Den nu gällande översiktsplanen, ÖP2025, föregicks av ÖP2000. Till ÖP2000 fanns fördjupade tätortsstudier för Västerviks kommun, där man ort för ort gick igenom föreslagen utveckling och pekade ut utvecklingsområden på en markanvändningskarta. Denna tätortsfördjupning aktualiserades dock aldrig när nuvarande översiktsplan antogs, varför man får anta att den därmed slutade vara aktuell.

I nuvarande översiktsplan (ÖP2025) pekas Överum ut som en större tätort som genom sin befolkning, kommunikationsläge och i kraft av det samlade serviceutbudet idag har en funktion som serviceorter för det kringliggande omlandet. Följande anges även i ÖP2025 för Överum.

Funktion:

- Tillgång till flera arbetsmarknadsregioner
- Närhet till stora arbetsgivare

Utvecklingsmöjligheter:

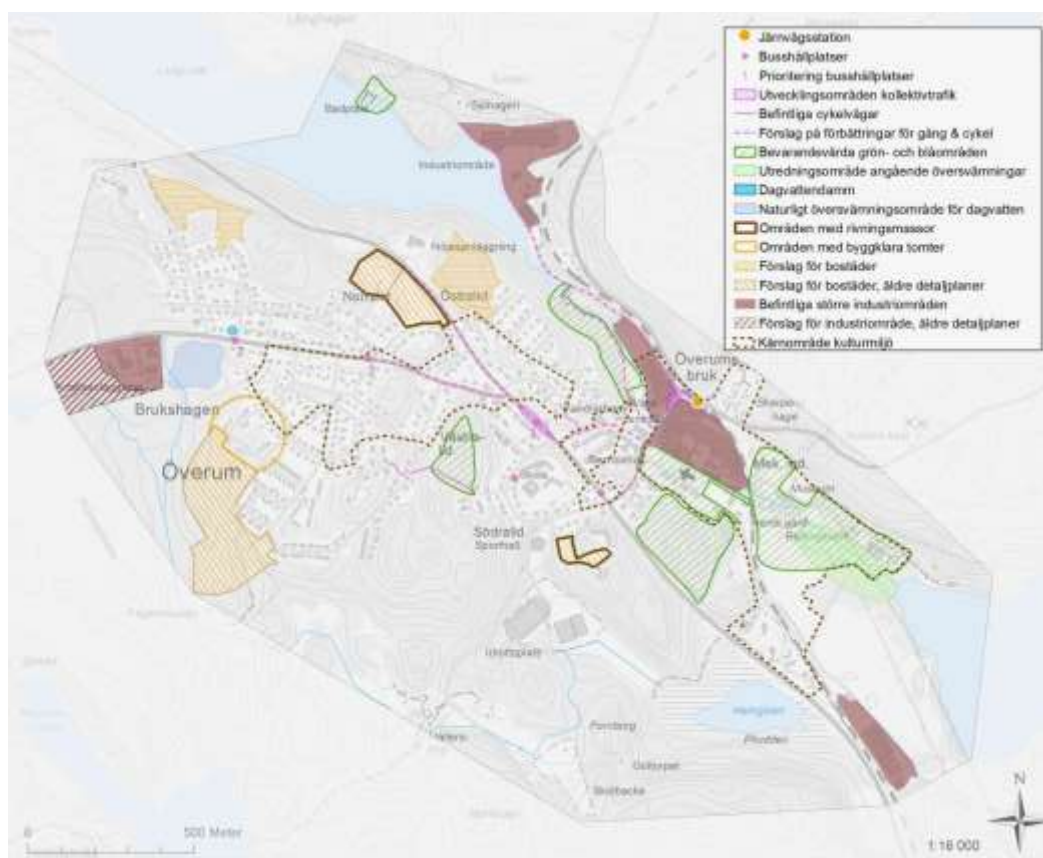
- Ligger vid väg 35 mot Linköping
- Ligger invid Tjustbanan
- Attraktivt boende
- LIS-områden

Specifikt omnämns Överum i ett ställningstagande i ÖP2025 (En ny sträckning av riksväg 35 mellan Åtvidaberg och Överum som förläggs i samma korridor som ny tänkt sträckning för Tjustbanan), men det finns även generella ställningstaganden och mål för hela kommunen som berör orten.

FÖP Överum

En fördjupning av översiktsplanen (FÖP) för Överum vann laga kraft 2016. Den ska enligt dokumentet läsas tillsammans med ÖP2025, då det finns generella ställningstaganden i den som fortsätter gälla för orten. Markanvändningskartan (se nedan) ersätter dock tidigare utpekad markanvändning inom planområdet.

I korthet pekar FÖP Överum ut sex områden för bostadsändamål som bör utvecklas. Dessa är Ögrimsvägen (45 tomter), Östralid (ca 16 tomter), Dalbovägen (ca 13 tomter), Svensbackevägen (ca 10 tomter), Strömserumsvägen (ca 8 tomter) samt Svedjevägen (ca 4 tomter). Totalt möjliggör FÖP Överum för 96 tomter för småhusbebyggelse. Av dessa har inga bebyggts sedan planen antogs.

För tillkommande verksamhetsmark pekar FÖP Överum ut ett område som lämpligt, Plogsvägen, vilket kan möjliggöra för ca 2,4 ha mark. Sedan planen antogs har ingen ny verksamhetsmark tillkommit i Överum.

Utöver bostäder och verksamhetsmark innehåller FÖP Överum ställningstaganden kring följande teman; trafik och kommunikationer, centrumutformning, planberedskap, kulturmiljö, areella näringar, naturmiljö, fritid, rekreation, turism och

kulturliv, grön- och blåstruktur, klimatanpassning, dagvatten, VA, miljökvalitetsnormer, radon, markföroreningar, buller, djurhållning samt räddningstjänst och säkerhet.

Sedan FÖP Överum antogs har en del förändringar skett gällande förutsättningarna som får påverkan för ortens utveckling. Bland annat har järnvägen Tjustbanan, järnvägsstationen samt riksväg 35 tagits bort som riksintresseanspråk för kommunikationer, slitna arbetarlängor till bruket har rivits mm.

1.3.2. Detaljplaner

Kartbilden visar gällande (markerade med blå ytterlinjer) och pågående detaljplaner i Överum.

Gällande detaljplaner

I Överum finns gällande detaljplaner vars fastigheter inte är fullt utbyggda. Inom orten finns mark planlagd för följande ändamål.

- Obebyggd mark för bostäder finns inom detaljplan 2–4. Totalt uppgår det till en yta om cirka 53 200 kvm obebyggd mark för bostäder.
- Obebyggd mark för bostäder/handel finns inom detaljplan 5–6. Totalt uppgår det till en yta om cirka 18 000 kvm obebyggd mark för bostäder/handel.
- Obebyggd mark för industri/småindustri finns inom detaljplan 1. Totalt uppgår det till en yta om cirka 28 000 kvm obebyggd mark för industri/småindustri.
- Obebyggd mark för handel finns inom detaljplan 7. Totalt uppgår det till en yta om cirka 400 kvm obebyggd mark för handel.
- Obebyggd mark för allmänt ändamål finns inom detaljplan 8. Totalt uppgår det till en yta om cirka 500 kvm obebyggd mark för allmänt ändamål.

Planarbete

- **Överum 1:195 (9):** positivt planbesked lämnades 2023 för planändring för att möjliggöra bostäder i bottenplan.

1.4. Andra utvecklingsprojekt och tidigare insatser

1.4.1. Infrastruktur

Insatser kring väg 35s sträckning genom orten har gjorts löpande över tid för att balansera vägens framkomlighet med god boende- och trafikmiljö.

1.4.2. Byggnation

Äldre nedgångna fd arbetarbostäder till bruket revs runt år 2020.

1.4.3. Rekreation

Kontinuerlig upprustning på idrottsplatsen i form av läktare, kiosk, matchklocka samt pumtrack och miniarena på annan plats i samhället har tillförts.

1.4.4. Natur

Koloniträdgårdsföreningen har tillsammans med andra lokala aktörer röjt upp längs ån och etablerat en naturnära mötesplats.

1.5. Medskick från dialogarbete 2010

2010 genomfördes dialoger i samband med framtagande av nu gällande översiktsplan (ÖP2025). Det som framkom under dialogen sammanfattades i en karta och de viktigaste medskicken från denna karta som gäller översiktsplanarbetet har kategoriserats i punkterna nedan.

- Värna och rusta upp bruksmiljöerna
- Möjliggör för bostadsbebyggelse vid befintliga bostäder genom viss förtätning.
- Utveckla servicefunktionerna i tätorten
- Stärk kommunikationsmöjligheterna, genom förbättrade hållplatslägen, utökad kollektivtrafik samt upprustade vägar.
- Stärk fritids- och rekreationsmöjligheterna runt idrottsplatsen
- Se över teknisk kommunikation i form av fiber
- Tillgängliggör mark för verksamhetsområden i strategiska lägen
- Se över skötseln i tätorten och rusta upp obebodda hus
- Utveckla det mellankommunala samarbetet
- Arbeta för fler permanentboende i tätorten
- Möjliggör olika typer av boende för olika målgrupper
- Positivt med förnybar energiproduktion

1.6. Medskick från dialogarbete 2025

Viktiga medskick i det fortsatta ÖP-arbetet är att beakta behovet av fler och mer varierade bostäder, med fokus på större hyresrätter för barnfamiljer, tillgängliga bostäder för äldre samt prisvärda ungdomslägenheter. Samtidigt är det allra viktigaste att befintliga bostäder och byggnader rustas upp i stället för att

nybyggnation prioriteras. Det är också viktigt att säkerställa bostadsutveckling i de redan utpekade områdena i den fördjupade översiktsplanen samt där byggnader tidigare rivits.

Bruksmiljöns identitet och karaktär samt Piazzan pekas ut som viktiga att bevara och utveckla. Väg 35 upplevs som en barriär genom orten och behöver göras attraktivare, tryggare och mer tillgänglig för oskyddade trafikanter. I övrigt är 35an en viktig nerv för kommunikationer och dess status behöver ses över. Cykelvägar både inom orten, exempelvis mot badplatsen, och utanför, mot Gamleby och Åtvidaberg, behöver utvecklas. Kollektivtrafikens tillgänglighet och funktion behöver förbättras, särskilt genom bättre kopplingar mot Östergötland, tätare turer och anpassning till arbetstider och skoltider. Satsningar på Tjustbanan ses som en prioritering för ortens utveckling.

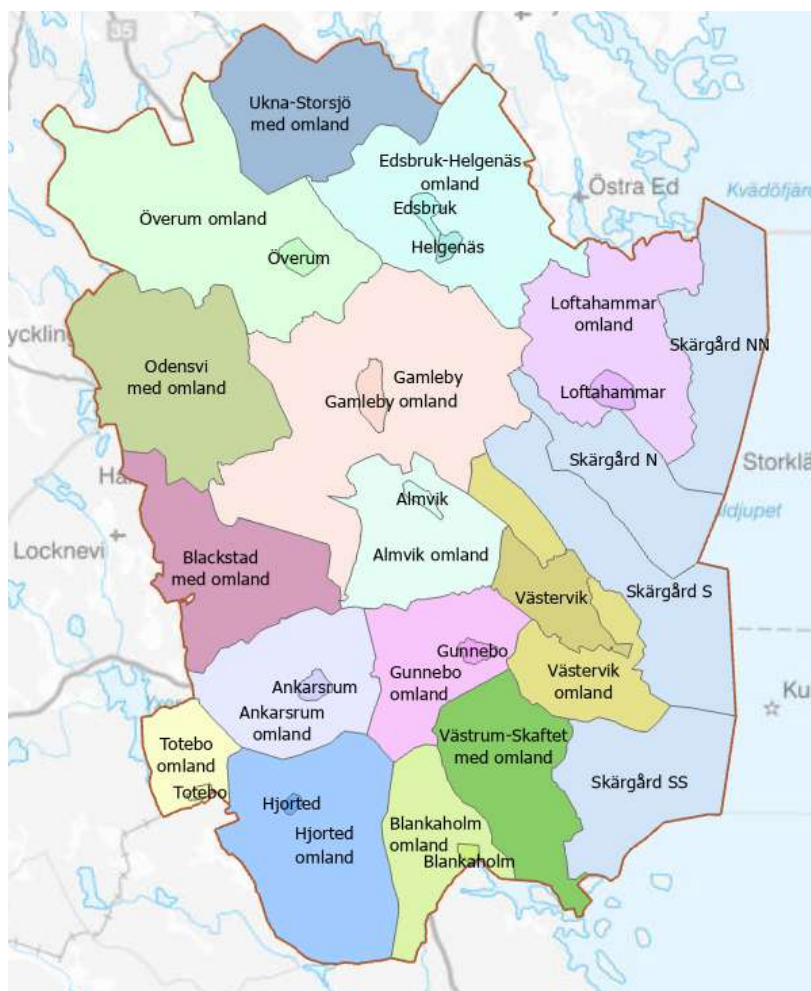
Natur- och rekreationsmiljöer, som badplatserna Jonsäng och Ryvenäs, idrottsplatsen och skidbacken, bör bevaras och utvecklas. Vandringsleder i skogen likaså. Otrygga miljöer nattetid behöver åtgärdas, som stationsområdet, Klevstiken, Svensbacken och Vallongatan. Satsa på befintliga mötesplatser och dess standard istället för att tillskapa nya. En utvecklad generationspark kan medföra ökad attraktivitet till orten. För näringslivet är grundläggande service, attraktiva boendemiljöer, snabbare planprocesser samt fungerande järnvägs- och gods-transporter avgörande. Att peka ut strategiska områden för verksamhetsmark, vid Strömserum/Svensbacke och norra infarten runt Vallonen, föreslås.

2. Nuläge för orten

2.1. Geografiskt läge

Överum ligger i nordvästra delarna av kommunen, där orten dragit nytta av det strategiska läget längs med väg 35 mellan Gamleby och Linköping, via Åtvidaberg. Järnvägen Tjustbanan har en station i Överum där tågen mellan Linköping och Västervik stannar.

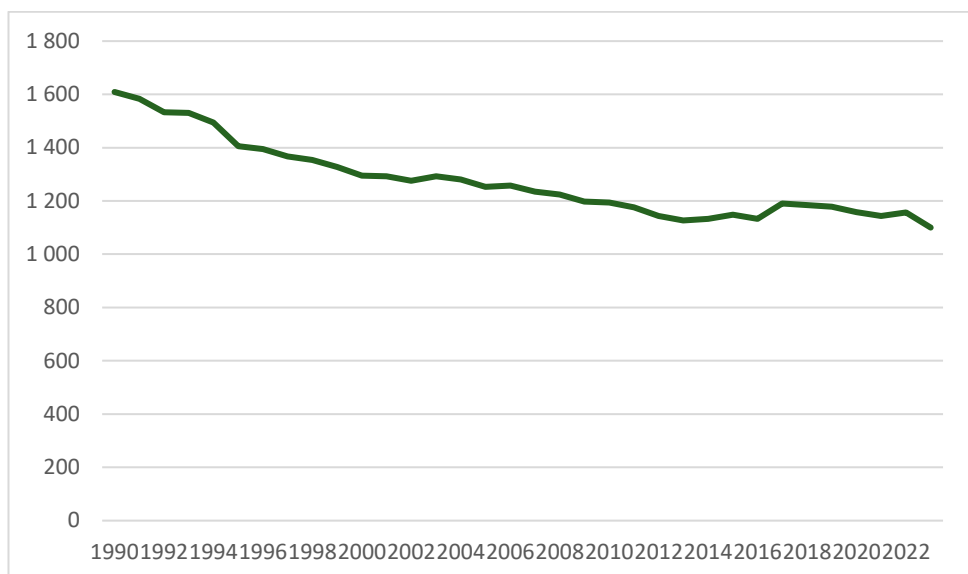
Från Överum till Gamleby tar det ca 13 minuter, till Västervik ca 30 minuter, till Åtvidaberg ca 30 minuter och till Linköping 60 minuter med bil. Överum ligger ca 14 km från kommun- och länsgränsen mot Åtvidabergs kommun och Östergötlands län.

2.2. Befolkning och bebyggelse

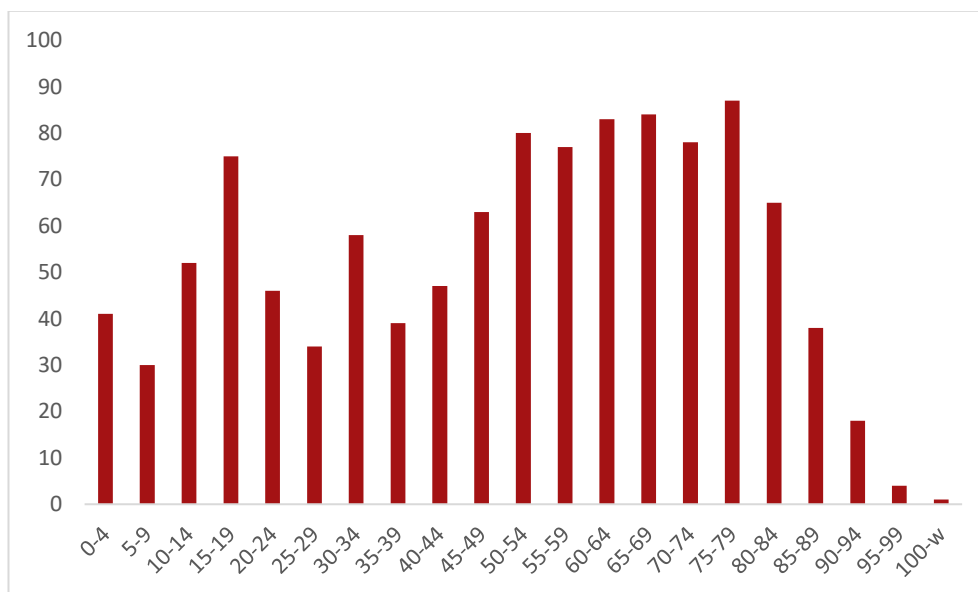
2.2.1. Befolkningsutveckling

Tidigt 1980-tal hade Överum ca 1800 invånare i orten och 600 i omlandet. De senaste 15 åren har siffran varit runt eller under 1200 invånare och idag är det 1100 invånare i tätorten. I omlandet är det ca 370 invånare idag, vilket är en minskning från år 2000 då siffran var 500 invånare.

2.2.2. Åldersfördelning

Överum följer den generella åldersstrukturen som finns för kommunen i stort, det vill säga med en stor andel invånare tillhör de äldre befolkningsgrupperna. Störst är åldersgruppen mellan 75–79 år.

2.2.3. Socioekonomiskt läge

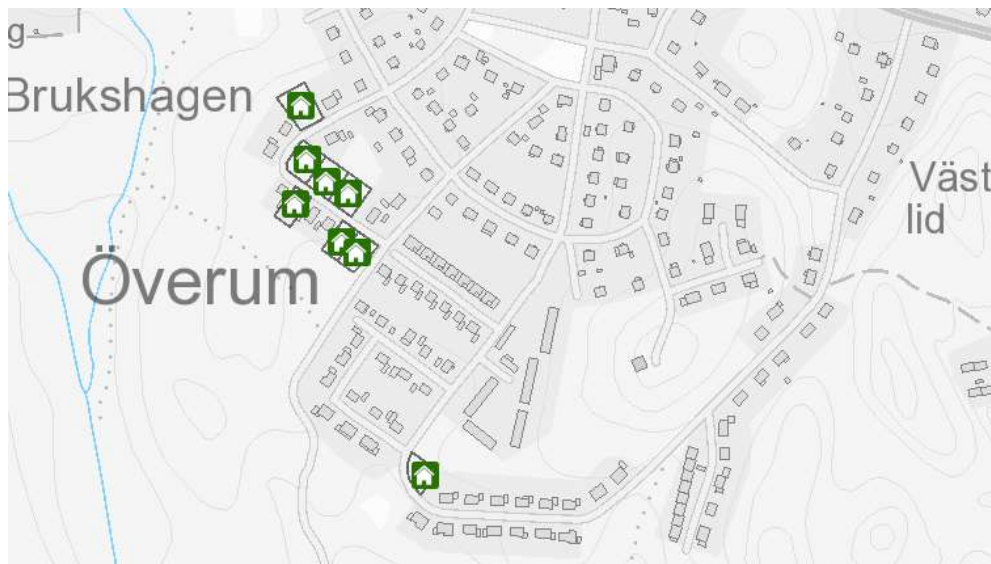
Både i Överums tätort och i omlandet finns många som har låg ekonomisk standard utifrån värdena i Västerviks kommun. I omlandet är det 20,3 procent och i tätorten 22,5 procent. Få områden har så hög andel invånare med låg ekonomisk standard i övriga kommunen. Andel invånare med hög ekonomisk standard är 2,2 % i tätorten och 5,3 % i omlandet.

I Region Kalmar läns material "Hälsans och sjukvårdens geografi" klassas Överums tätort som område med socioekonomisk utmaning". Västerviks kommun har enbart fem sådana områden och Överum är ett av dem.

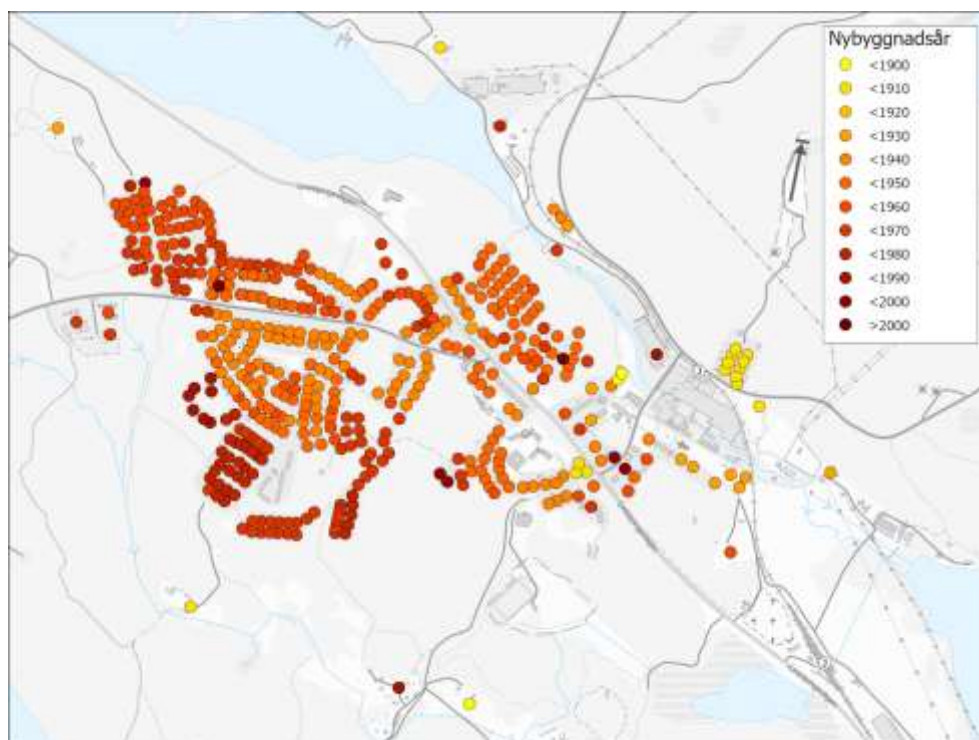
2.2.4. Lediga tomter

Flertalet lediga kommunala tomter finns i tätortens västra del (januari 2025).

2.2.5. Bebyggelseutveckling

På kartbilden nedan har samtliga befintliga byggnader i Överum delats in utifrån fastighetsregistrets information om vilket årtionde de har uppförts. Notera att detta inte innebär att det **inte** kan ha legat bebyggelse på platsen tidigare, vilket medför att det inte ger en exakt bild av hur samhället vuxit fram och när marken har ianspråktagits. Kartbilden bör istället ses som en sammanställning av hur nuvarande bebyggelse har vuxit fram och när olika områden kom till. Det är främst i ortens sydvästra del som bostäder tillkommit under de senaste decennierna. Det är få bostäder som byggts efter år 2000.

2.2.6. Markägoförhållanden

Väster om Överumsån äger Västerviks kommun mycket mark i Överum. Marken består av gator och bostadsområden, vatten, natur och friluftsområden.

2.2.7. Permanentbostäder och fritidsboende

Majoriteten av bostäderna i orten bebodda och betraktas som permanentbostäder. Dock finns det ett större antal fastigheter utan någon registrerad boende, cirka 26 procent av det totala fastighetsbeståndet på orten. Detta är högre än för de flesta tätorterna i kommunen i övrigt.

2.3. Historia

2.3.1. Ortens framväxt

Överum ligger omkring 4 mil nordväst om Västervik i ett sjörikt och relativt kuperat landskap. Samhället ligger på den sydvästra sidan av den dalgång som följer Överumsån mellan sjöarna Såduggen och Ryven. Överum är kommunens fjärde största ort med runt 1200 invånare. Genom orten passerar väg 35 mellan Linköping och Västervik samt järnvägen Tjustbanan med hållplats i Överum. Namnet Överum som innehåller formerna "övre" och "rum", relaterar till ortsnamnet Reverum i Lofta socken och syftar på platsens läge längre upp längs vattensystemet. Den första noteringen av ortsnamnet är från 1390.

Grunden till orten Överum finns i 1600-talets järnbruk och kanongjuteri. På platsen finns än idag Överums bruk som tillverkar plogar och andra jordbruksredskap med modern teknik som robotsvetsning. Vattenkraft, gott om skog och närhet till Tjusts gruvor var förutsättningarna som gjorde att bruket hamnade just här.

Bruket behövde arbetskraft, såväl specialutbildade yrkesmän som utbildad handkraft. Kring bruket växte ett samhälle fram och än idag kan man se exempel på hur arbetarnas bostäder såg ut från tidigt 1800-tal fram till idag. Bruksorten med de närmaste omgivningarna låg på gränsen mellan socknarna Dalhem, Gamleby, Lofta, Västra Ed och Ukna. 1931 kunde man dock bilda egen kommun. Det förblev man fram till 1970 då Överum som många andra små landsbygdskommuner blev en del av Västerviks kommun. Överums bruk är fortfarande en stor arbetsgivare i Överum. Spåren av brukets och samhällets storhetstider syns idag fortfarande i ortens bebyggelse.

2.3.2. Kulturmiljövärden

Huvudområdet Överum motsvarar till sin utbredning kulturmiljövårdens riksintresseområde H96, Överum, vilket omfattar hela bruksorten. Inom huvudområdet finns de tre kärnområdena bruksmiljön och gamla järnvägsstationen, Piazzan samt Brukshagen.

Kärnområdet **bruksmiljön och Överums gamla järnvägsstation** omfattar de äldre och yngre delarna av Överums bruksområde, herrgården, kyrkomiljön inklusive kyrkogården samt miljön kring Överums gamla järnvägsstation. Vad som är finast och bäst är som alltid en smakfråga men Överum är utan tvekan till sin struktur den tydligaste bruksorten i Västerviks kommun. Kring ett brukstorg låg ursprungligen en stor del av brukets viktigaste verkstäder, ortens kyrka, arbetarbostäder och brukets herrgård. Många byggnader från den här tiden finns kvar. Sedan mitten av 1800-talet är flera av dem putsade och målade i vitt med en och annan dekorativ detalj i fasaden. När Överums herrgård på 1840-talet genomgick en större renovering och ombyggnad gjordes det i empiristil. För att binda ihop miljön lät den dåvarande bruksägaren ge övriga bruksbyggnader samma stildrag. Runt om i Tjust finns flera byggnader i empiristil. Så många att man talar om en Tjust-empir. Eftersom Överum har så många byggnader som fick sitt utseende vid den tiden och i empiristil betraktas bruksmiljön som ett av de främsta exemplen på Tjustempir.

Kärnområdet **Piazzan** omfattar torgmiljön i centrala Överum, ett mindre område med arbetarbostäder samt den gamla prästgården. Miljön delas av Linköpingsvägen som går genom Överum. År 1931 blev Överum egen kommun. Framtidstron var stark i bruksorten. Bruket gick bra och människor flyttade till Överum. Det gamla brukstorget vid kyrkan började bli trångt för samhällets växande behov. Man beslöt att satsa på något nytt. Ett par arkitekter från Stockholm fick i uppdrag att rita ett nytt torg för Överum. Det blev Piazzan. Som en förlängning av det gamla brukstorget skulle det, bildligt och bokstavligt, föra in Överum i det moderna 1900-talet. Kring det nya torget byggdes flerfamiljshus med affärslokaler i bottenvåningen. Nytt kommunhus byggdes i den östra delen. Precis som en italiensk piazza skulle torget i Överum vara centrum för handel och folkliv på orten.

Kärnområdet **Brukshagen** omfattar delar av bostadsområdet Östrälid öster om Linköpingsvägen samt delar av bostadsområdet Brukshagen nordväst om Överums centrum och delar av bostadsområdet. Merparten av det utpekade kärnområdet i Brukshagen ligger söder om Dalhemsvägen. I det utpekade kärnområdet Brukshagen ligger en del av Överums äldsta villabebyggelse. På 1920–1930-

talet ville man höja bostadsstandarden i hela Sverige. Många var fortfarande trångbodda och hade varken toalett eller rinnande vatten i sin bostad. Redan under 1800-talet hade man skapat egnahemsrörelsen, främst för jordbruksarbetare och småjordbrukare. Nu var det samhällenas tur. Med hjälp av fördelaktiga lån skulle den som ville få hjälp att bygga ett eget hus till sin familj. De flesta städer och samhällen har den här typen av områden från årtiondena under 1900-talets första hälft. I det utpekade området Brukshagen finns flera välbevarade exempel på hur de här husen såg ut vid lite olika tidpunkter. De berättar också tillsammans med bruksmiljön och Piazzan om Överums starka utveckling vid den här tiden.

2.4. Landskap och naturvärden

2.4.1. Grön- och blåstruktur

Överum ligger nordväst om Västervik i ett sjörikt och relativt kuperat landskap. Samhället ligger på den sydvästra sidan av den dalgång som följer Överumsån mellan sjöarna Såduggen och Ryven. De stora skogarna kring Överum och närheten till den kraftgivande Överumsån med tre fall samt tillgången till bergmalm från gruvorna i norra Tjusts bergslag avgjorde placeringen av det tongivande bruket som påverkat orten sedan 1600-talet.

I samband med framtagande av ÖP2050 togs även ett planeringsunderlag för grön- och blåstruktur fram, som ligger till grund för översiktsplanarbetet. När detta är färdigställt kommer resultatet att arbetas in i översiktsplanen.

2.4.2. Riksintressen

Vissa områden kan ha så pass höga värden och är så pass unika i sig att de kan vara av nationell betydelse. Ett sådant område kan pekas ut som områden av riksintresse för ett visst samhällsintresse. Områdena kan vara betydelsefulla av olika skäl. Exempelvis höga värden för natur, kultur eller friluftsliv som måste bevaras. Även betydelsefulla vägar, järnvägar och järnvägsstationer kan pekas ut så att de förblir lätta att nyttja. Täckter för att utvinna en viss resurs såsom värdefulla ämnen och mineral kan pekas ut. Områden som är betydelsefulla för att utvinna energi kan också pekas ut. Liksom fiskevatten som har betydelse för yrkesfisket.

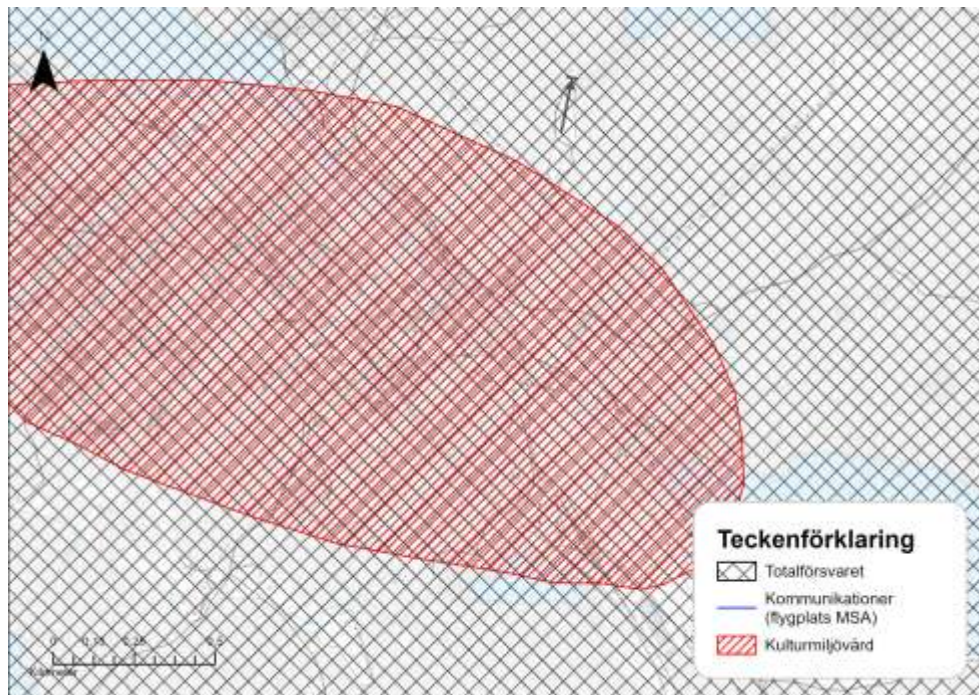
Riksintressena finns nämnda i lagen, i miljöbalken 3:e respektive 4:e kapitlet. De statliga myndigheterna anger områden som de anser är av riksintresse. Dessa anspråk från olika myndigheter ska sedan behandlas i kommunernas översiktsplanering. I det arbetet är det länsstyrelsen som företräder de statliga intressena, i dialog med kommunen. Kommuner kan då föreslå att lägga till nya, ändra, eller ta bort områden av riksintresse.

För Överum tätort återfinns följande riksintressen:

- Hela tätorten ligger inom riksintresse för kulturmiljövård.
- Tätorten ligger inom riksintresse för kommunikationer (MSA-yta för flygplats Linköping-SAAB).

- Tätorten ligger inom riksintresse för totalförsvaret (påverkansområde för väderradar Vilebo).

Karta som visar riksintressen över Överums tätort.

2.4.3. Skyddade områden

Det finns inga övriga skyddade områden i anslutning till Överum.

2.5. Övergripande klimatrisker

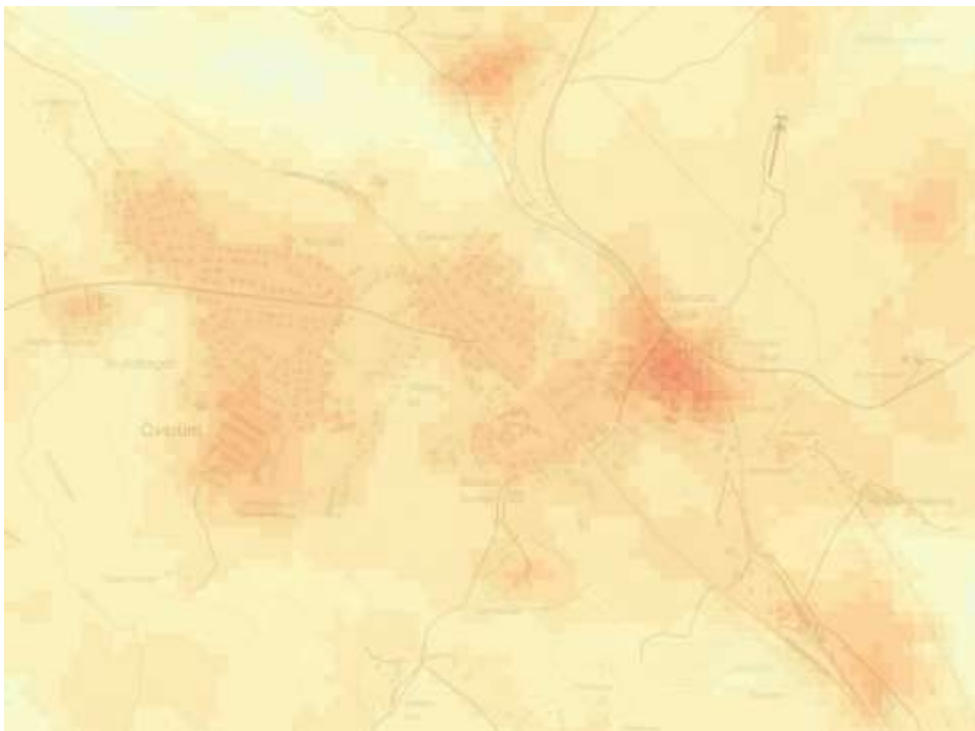
2.5.1. Temperatur och värmekartering

Temperaturen förväntas öka i hela kommunen, vilket även gäller för Överum. I Västerviks kommun förväntas medeltemperaturen öka något mer än för länet i stort, nämligen med 4,5–5,5 °C fram till perioden 2071–2100 enligt RCP8,5. Medeltemperaturen per år beräknas enligt scenariot uppmäta mellan 10–13 °C. I kommunen väntas den längsta perioden med högsommardygn att uppgå till runt 22 dygn per år för perioden 2071–2100, vilket är en ökning från idag med ca 5 dygn. Vegetationsperioden ökar med ca 100 dygn enligt scenario RCP8,5 dygn för perioden 2071–2100 jämfört med 1971–2000. För år 2071–2000 kommer därmed vegetationsperioden utgöras av mer än 300 dygn per år.

MCF, myndigheten för civilt försvar har tagit fram en nationell värmekartering som visar högsta markytetemperaturen (maxtemperatur) under sommarperioden 1 juni till 31 augusti under 2017–2023. Resultatet av värmekarteringen för Överum redovisas nedan. Enligt värmekarteringen kan det utläsas att kommunen i stort har färre områden med uppmätta höga temperaturer i jämförelse med kringliggande kommuner. För Överums tätort finns det särskilt ett område som sticker ut när det kommer till områden med uppmätta höga temperaturer, vilket

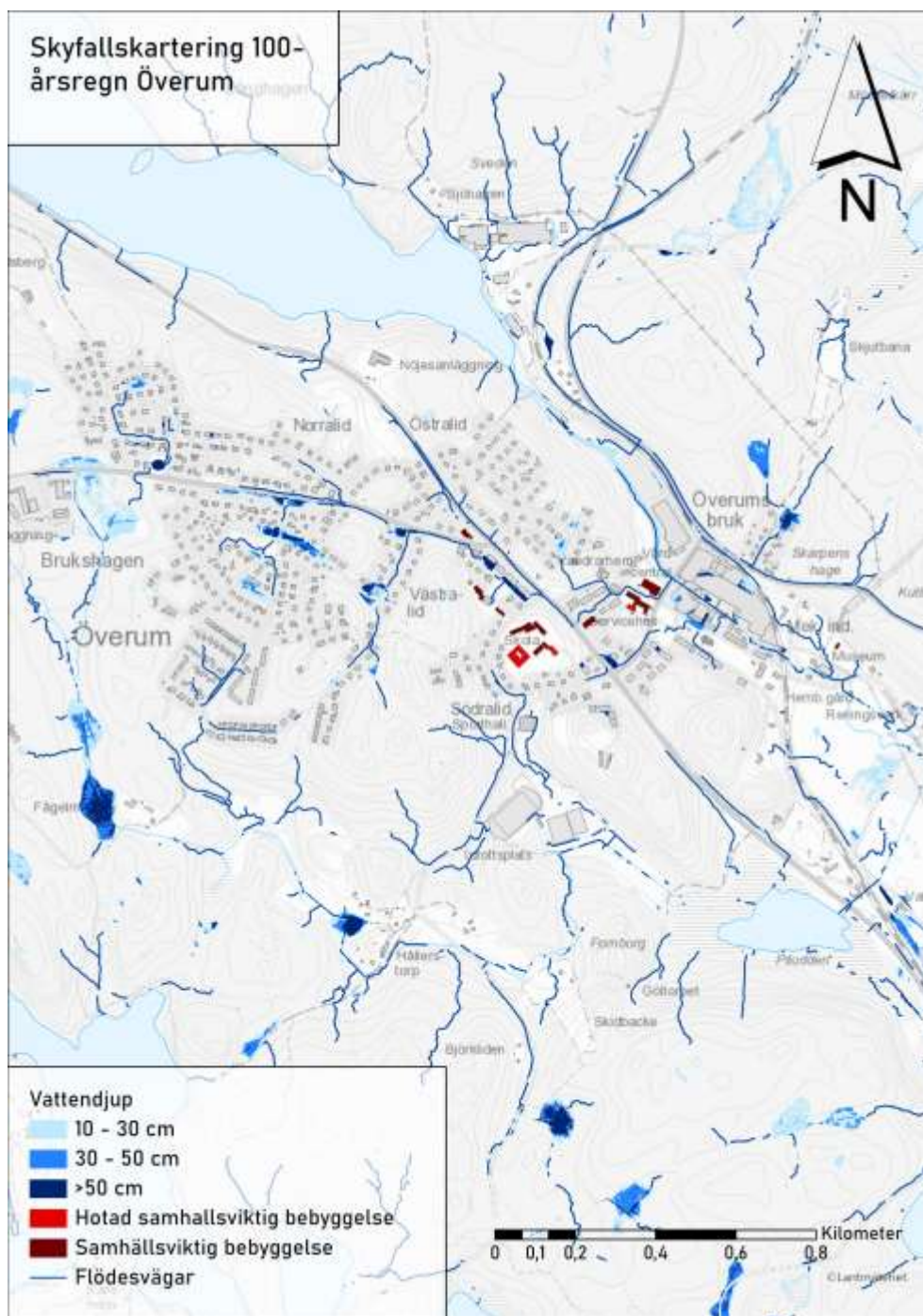
är runt Överums bruk. Stora tak eller hårdgjorda ytor tenderar att ligga i farozonen för höga temperaturer. Även åkermark har den effekten. I detta sammanhang kan Hyllela gård nämnas, strax norr om Överum, där åkermarken innefattar det största området i kommunen med högst uppmätt temperatur.

2.5.2. Nederbörd, skyfall och översvämning

Totalt sett väntas i Västerviks kommun en ökning av medelnederbörden om ca 8 mm/mån för scenario RCP8,5 för perioden 2071–2100 jämfört med referensperioden. I kommunen väntas även antalet dygn med extrem nederbörd öka med ca 2 per år, vilket är något mer än scenariot för Kalmar län. Totalt sett kommer därför det kunna uppgå till 4–5 dygn med extrem nederbörd per år för kommunen enligt scenario RCP8,5. Trots ökningen väntas färre dygn med extrem nederbörd i våra trakter än för landet i sin helhet.

Nedan finns en kartbild över Överum där en simulering för ett 100-årsregn visar vilka områden och samhällsviktiga funktioner som kan vara extra utsatta vid en skyfallshändelse. Skyfallskarteringen visar vilka områden som svämmas över vid extrema regnhändelser när dagvattensystem och markens infiltration inte räcker till. I tätorten utgörs främst Överumsskolan, Ekhamra äldreboende och reningsverket som hotad samhällsviktig bebyggelse vid skyfallshändelser.

2.5.3. Torka och bränder

En period utan nederbörd kallas torrperiod. Denna indikator beskriver årets eller säsongens längsta torrperiod. För kommunen som helhet kommer scenario RCP8,5 inte innebära någon nämnvärd förändring för indikatorn, utan för perioden 2071–2100 kommer den längsta torrperioden att uppgå till ca 21,5 dygn per år enligt scenario RCP8,5.

Brandrisken i skog och mark påverkas av olika meteorologiska faktorer såsom luftfuktighet, nederbörd, temperatur och vind. Extremväder kommer att bli

vanligare. Ett varmare klimat leder till snabbare upptorkning och ökad brandrisk under torra perioder. Den framtida säsongen med brandrisk kommer att förändras mest i de områden som i dagens klimat är mest utsatta för brandrisk; framför allt i Östersjölandskapen. Starten på brandrisksäsongen i detta område tidigare läggs med ca 40 dagar mot slutet av seklet. Slutet av säsongen påverkas inte lika mycket, i södra Sverige senareläggs slutdatumet med ca 10 dagar. Sammantaget innebär detta en ökning av brandrisksäsongens längd med ca 50 dagar. I Östersjölandskapen ökar frekvensen av högriskperioder från dagens 2 av 3 år till att inträffa varje år.

2.5.4. Ras, skred och erosion

Ras och skred är snabba massrörelser i jordtäcket eller i berggrunden, som kan skada människor och orsaka stora skador dels på mark och byggnader inom det drabbade området, dels inom det markområde nedanför slänten där skred- och rasmassorna hamnar.

Med en stigande havsnivå och ökad årsmedelvattenföring i vattendragen ökar risken för stranderosion och erosion längs med vattendragen. Områden som tidigare inte varit utsatta för erosion kan påverkas. Med mer nederbörd kan riskerna öka för ras och skred i slänter som idag betraktas som stabila.

Kartan nedan visar på stränders eroderbarhet. Strandkanterna inom och utanför Överum består till största del av berg, med inslag av morän, vilket ger bra förhållanden och ingen till låg eroderbarhet. Ständerna runt vattendraget som flyter under Överums bruk består till största del av fyllningsmassor och lera/silt, vilket ger viss till potentiellt hög eroderbarhet.

Karta över stränders eroderbarhet i Överums närhet.

2.6. Funktioner

2.6.1. Bostadsområden

Överum delas av väg 35, bostäder finns både på västra och östra sidan av vägen. Dock finns flest bostäder i ortens västra del.

Det finns inslag av hus i orten som är i dåligt skick och som upplevs vara tomma. Det är en problematik som återkommande lyfts av ortsinvånare. Det kan anses hänga samman med i dagsläget relativt låga huspriser, vilket medför att en del hus köps för fritidsboende och upplevs tomma större delen av året.

I Överum har det kommunala bostadsbolaget 76 allmännyttiga lägenheter. Angående bostadsutbud arbetar kommunen i dessa frågor via handlingsplan för bostadsförsörjning.

2.6.2. Centrum

Överums centrum utgörs av piazzan. Det är ett kärnområde i kulturmiljöprogrammet. Kärnområdet Piazzan omfattar torgmiljön i centrala Överum, ett mindre område med arbetarbostäder samt den gamla prästgården. Miljön delas av Linköpingsvägen som går genom Överum.

Piazzan var tänkt som en naturlig förlängning av Brukstorget. Enligt den byggnadsplan som togs fram avsåg man att en större plantering mellan Bruksgatan och Vallongatan skulle knyta samman de två områdena. Planen genomfördes aldrig och uppförandet av äldreboendet Ekhamra 1968 och vårdcentralen på 1980-talet har sedermera brutit mot denna tanke. Flera äldre arbetarbostäder har rivits.

Idag finns restauranger, livsmedelsbutik, bostäder och äldreboende runt piazzan. Skolan finns i nära anslutning samt busshållplatser vid väg 35.

2.6.3. Verksamhetsområden

Överum har idag fyra tydliga industriområden. Tre av dem är trångbodda och Bruket är väldigt nära samhället. Att nya industrier förläggs vid Brukshagen – Plogsvägen invid befintligt industriområde med återvinningscentral och återvinningsstation känns därför naturligt. Området är sedan tidigare planlagt för industri. Vid Brukshagen, intill avfallsanläggningen finns det planlagd mark för industri som inte utnyttjats fullt ut enligt detaljplanen.

2.6.4. Offentlig verksamhet

Överumsskolan har F-6-klass. Upptagningsområdet är utöver Överum och närliggande landsbygd även bygderna kring Ukna och Dalhem. Även förskola finns i Överum.

Vårdcentralen i Överum finns som en filial till regionens vårdcentral i Gamleby. Äldreboendet Ekhamra finns i centrala Överum. I utkanten av orten finns en återvinningscentral.

2.6.5. Handel, service och besöksnäring

I Överum finns ett grundläggande handelsutbud men utbudet har minskat de senaste decennierna. Här finns också ett utbud av service i form av mack samt livsmedelsbutik med flera ombudsfunktioner. Området har ingen betydande besöksnäring men i närheten finns vackra naturområden och platser för rekreation.

2.6.6. Fritid, kultur och rekreation - föreningsliv, folkliv

I södra delen av orten finns en sport- och fritidsområde med anläggningar för fotboll, skidor, skytte, motionsspår mm. Här har under senare tid fotbollsplanen såtts om, läktarplatserna har förbättrats och investeringar har skett i motions-spåret och vid badplatsen.

2.7. Kommunikationer och infrastruktur

2.7.1. Restider

Att åka bil från Överum till Gamleby tar ca tio minuter. Till Västervik tar det ca en halvtimme. Med bil tar resan Överum-Linköping ca en timme.

2.7.2. Biltrafik och vägnät

Riksväg 35 är Överums livsnerv, som tar invånarna både norrut mot Östergötland och söderut mot Gamleby eller Loftahammar och även vidare till Västervik.

Väg 882 och 884 är andra viktiga förbindelser norrut mot Ukna och Edsbruk. Även väg 865 ger orten viktiga förbindelser västerut.

2.7.3. Gång- och cykeltrafik

Till flera målpunkter och längs större stråk finns GC-vägar. Dock behöver orten få förstärkningar och bättre underhåll i GC-nätet för att bättre gynna exempelvis unga och äldres säkra transporter inom orten.

2.7.4. Kollektivtrafik

Med tåg tar det ca 12 minuter mellan Överum och Gamleby samt 45 min från Överum till Västervik. Ca 30 minuters resväg bort ligger Åtvidaberg och på ca 60 minuter tar man sig med buss eller tåg till Linköping.

Buss till Gamleby tar 15–20 minuter. Buss till Västervik tar 40–50 minuter beroende på om det är expressbuss eller en buss med byte i Gamleby.